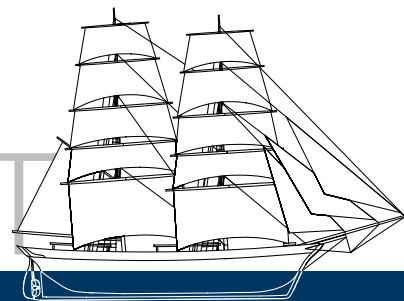

BRIGGEN TRE KRONOR BLADET

NUMMER 2 • SOMMAREN 2022

Kulturnatten
Åh vilken natt...
Vega får nytt liv
som fraktskepp
Brigg-rigg-gig
Tilde – ny i styrelsen

**Kul seglingar
i sommar!**

Glad seglings-sommar...!

Så var vi iväg. I skrivande stund är fartyget i Sölvesborg och gläder både samarbetspartnern Swedbanks kunder och diverse nyfikna gäster i hamnen.

***

Det känns härligt att återigen se planeringen, med en lång rad intensiva hamnstopp. Vi besöker kommuner som ordnar med aktiviteter kring den gröna omställningen, och med särskilt fokus på vårt innanhav Östersjön.

Om några veckor är det också dags för Almedalen, "som vanligt". En kortare politiker-vecka, men kanske det blir det nya normala. Världen är inte densamma, efter pandemin och med kriget i Ukraina.

***

Att vi seglar vidare in i sommaren med Skärgårdsturnén som ett stående inslag numera känns helt rätt. Det finns möjlighet att uppleva fantastiska musikaftnar ombord. Titta in i bokningen och se om det finns platser kvar, och har du egen båt och är i närheten – varför inte ankra upp i närheten och lyssna.

***

Ja sommaren kommer gå med en rasande fart, så håll utkik efter höstseglingarna som kommer att dyka upp på hemsidan. Ruttplanerna är inte helt klara än, men vi hoppas på både fyrsafari, örn och säl och andra temaseglingar i vår unika ytterskärgård innan det är dags för vintervilan.

***

Om du eller någon annan är intresserad och har kunskaper i att segla råacklat så har vi alltid behov av sjömän, hör av dig till mig med ditt CV i så fall.

***

Vi vill också tacka de intressenter som hört av sig om att axla posten som föreningens kassör. Tack! Med detta vill jag önska er alla en härlig seglings-sommar – med eller utan brigg. ■

Josefin, ordförande Föreningen Briggen Tre Kronor

josefin.sollander@briggentrekronor.se

foreningen@briggentrekronor.se

BRIGGEN TRE KRONOR

CITERA OSS GÄRNA MEN ANGE KÄLLAN! COPYRIGHT RESPEKTIVE SKRIBENTER OCH FOTOGRAFER. TEXT- OCH BILDMATERIAL ÄR TILLHANDAHÅLLNA IDEELLT. REDAKTIONEN FÖRBEHÅLLER SIG RÄTTEN ATT REFUSERA ELLER REDIGERA I TEXTBIDRAG. BRIGGENBLADET PRODUCERAS MED MILJÖVÄNLIGAST TÄNKBARA TEKNIK. TRYCKERIET ÄR SVANENMÄRKT OCH FSC-CERTIFIERAT (FOREST STEWARDSHIP COUNCIL). ISSN 2002-3502

BRIGGENBLADET GES UT AV FÖRENINGEN BRIGGEN TRE KRONOR

• ANSVARIG UTGIVARE OCH REDAKTÖR PER BJÖRKDAHL • E-POST: bladet@briggentrekronor.se
• WWW.BRIGGENTREKRONOR.SE • MEDLEMSKONTAKT: foreningen@briggentrekronor.se • 08-545 024 10
• ÖRLOGSVÄGEN 11 • KASTELLHOLMEN • 111 49 STOCKHOLM • TRYCK ÅTTA.45 TRYCKERI AB

Åh vilken natt, en sån underbar natt... på Briggen Tre Kronor!

I år bjöds verksamheterna på Skeppsholmen och Kastellholmen första gången in till Stockholms Kulturnatt som genomfördes i april.

Jättekul tyckte vi på Briggen och även af Chapman, Toymuseum, Skeppsholmsgården, ArkDes med flera där vi slog oss samman och gjorde en gemensam karta över önarna och berättade om vårt program.

Vi hade mellan 200 och 300 gäster i alla åldrar som besökte oss när vi visade upp vårt fartyg fram till midnatt. Alla fick titta in i Rigg-verkstan och med stor förundran och behållning se Johnny splitsa vajer, vi berättade om rigg-verkstan, sålde soppa och fika i Östersjörummet och guidade ombord på fartyget. De som ville stötta oss lite extra kunde fynda i vår Skeppsloppis.

Vårt "hemmasäckpipeband" höll till vid bron och spelade över ett antal intresserade och vi tackar Tannasg Pipe Band för fint spel.

Lotta Baker och Allan Toomingas höll i Skeppsloppis utanför riggverkstan, – en klar succé.

En jättekul kväll där soppan nästan sålde slut och vi hade många nya intresserade beundrare som både blev medlemmar och bokade seglingar.

Vi kommer fortsätta att göra gemensamma aktiviteter med våra övriga ö-vänner. ■

/JOSEFIN SOLLANDER

Boka en segling med Tre Kronor!

Vid Briggenbladets pressläggning är följande seglingar bokningsbara:

Visby – tretimmarsseglingar 8-10 juli kl 10-13 och 15-18. Pris 850 kr.

Utskäringssegling från Stavsnäs den 13 juli kl 10-17. Pris 1 650 kr.

Skärgårdssegling från Stavsnäs till Kastellholmen 14 juli kl 10-18. Pris 1 650 kr.

Lunchkryssning 15 juli kl 10-14. Pris 995 kr.

Skärgårdssegling från Gräddö 19-21 augusti kl 10-17. Pris 1 650 kr.

Fyrsafari från Nynäshamn 27 och 28 augusti kl 10-18. Pris 1 700 kr.

Angivna priser är ordinarie pris men medlemsrabatter finns på de flesta av seglingarna.

Fler seglingar kommer upp på hemsidan efter hand:

www.briggentrekronor.se

Från Tall Ships' Races till ekologiskt kaffe:

Vega får nytt liv som fraktskepp

Ib Bergström är just hemkommen från Nederländerna, dit han seglat familjens skonare *Vega*. I slutet av augusti ska den nya ägaren, Sail Cargo Inc, segla henne över Atlanten, och i höst är hon redan bokad för sin första kaffetransport mellan Colombia och New Jersey.

Visst är det lite sorgligt och känslösamt att lämna *Vega*, säger Ib. Hon har ju varit familjens livsprojekt i så många år. Men samtidigt känns det väldigt bra att den nya ägaren kommer att fortsätta vårda henne, och använda henne till det hon är byggd för. Vi är fantastiskt glada att vi hittat rätt ägare att ta över *Vega*.

Skonaren *Vega* har varit i familjen Bergströms ägo sedan 1985. Hon var närmast ett vrak när hon lades upp på varvet i Gamleby för renovering. Det började inte så bra; en brand ombord medförde att en större del än planerat av skrovet fick bytas ut.

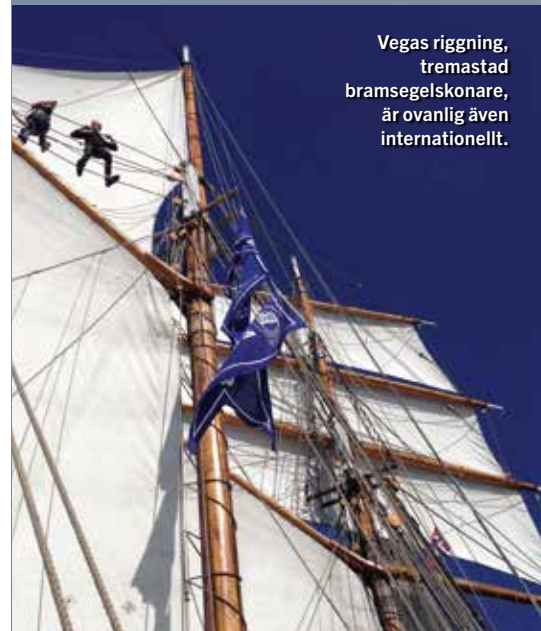
Ib Bergström.
Foto: Signe Bruun Viuff.

– Totalt har vi lagt mellan 100 000 och 120 000 arbetstimmar på henne, under 16 års renovering, säger Ib. Men sedan har vi faktiskt seglat henne sedan 2008, och deltagit i Tall Ships' Races sju gånger, med ett flertal vinster, så arbetet har verkligen inte varit förgäves.

– *Vega* är helt kopparförhydrad under vattenlinjen, och där finns inte heller några rostande metalldelar utan bara kopparspik, bronsbultar och tränaglar. Totalt cirka 14 ton koppar och brons finns inbyggt i skrovet. Det gör att hon är lämpad att segla i tropiska vatten, eftersom skrovet inte riskerar att angripas av skeppsmask eller rost.

Främsta målet med att renovera *Vega* (och *Linnea*, familjens tvåmastade skonare) har varit att bevara hantverkarskunnandet i att bygga och vårda segelfartyg av trä, konsten att segla skuta och att sprida den kunskap, kultur, erfarenhet och glädje detta ger.

– Vi har "lånat ut" några i vår besättning som nu delar med sig av sina kunskaper om *Vega* till de nya ägarna och den nya besättningen. Nu ligger *Vega* i Harlingen, där man går igenom riggen och gör nödvändiga om-

Vegas rigging, tremastad bramsegelskonare, är ovanlig även internationellt.

byggnader under däck för att maximera lastkapaciteten. I mitten av juli kommer Tall Ships' Races till Harlingen. Då ska hon vara nymålrad och tip-topp-rustad inför seglatsen över havet.

– Vi har också en stående inbjudan att segla med *Vega* på någon av hennes fraktsseglingar framöver, berättar Ib. Så vi har en chans att återse henne i framtiden...

Vega ska segla via Kanarieöarna och där efter fånga passadvindarna på södra delen av Atlanten. Cirka 4-5 veckor senare ska hon nå hamnen Santa Marta i Colombia, om vindar och väder är gynnsamma. Och redan framåt hösten är det dags att lasta henne med drygt 80 ton gröna ekologiska, fair trade-märkta kaffebönor som ska fraktas via New Jersey, vidare till Café Williams rosteri i Quebec. Hittar du den kaffesorten i affären kan du ju skänka *Vega* en varm tanke... ■

/KERSTIN OTTERSTÅL

2014 vann Vega sin klass i Tall Ships Race och 2016 vann hon inte bara sin klass utan hela tävlingen (från Blyth till Göteborg). Genom åren har många i Vegas besättning även seglat med Tre Kronor och vice versa.

FAKTA *Vega*

Byggår:	1909, Viken
Vikt:	235 ton
Bruttodräktighet, Register-ton:	148 UR
Totallängd:	42 m
Löa:	30,5 m
Bredd:	7,82 m
Djup:	2,7 m
Segelyta:	650 m ² (14 segel)

Seglande fraktskuta i Östersjön till 1932, då första hjälpmotorn installerades. Hemmahamn Lerberget, Höganäs och Skärhamn fram till 1966. Köptes av dir. B Guthenberg för att frakta förnödenheter till Kap Verdeöarna. Av detta blev intet, *Vega* förföll vid kaj i Stockholm och sjönk 1985. Bärgades för att huggas upp och användas som kuliss i Naturhistoriska riksmuseets polarutställning. Men detta blev för dyrt, så vraket skänktes i stället till stiftelsen Människan och Havet i Gamleby / dvs familjen Bergström. *Vega* renoverades i 16 år, fram till 2008, och har sedan dess seglat i Östersjön och Nordsjön.

Vegas fördäck med bråspel och många fina träarbeten.

Brigg-rigg-gig

Under veckorna kring påsk riggades *Tre Kronor* efter vinterns dvala. Självt hade jag förmånen att kunna delta under fem av dessa dagar. Det har varit fem av de bästa dagarna i år, kanske på flera år. En brokig skara av rutinerade sjömän och glada amatörer helt utan erfarenhet, likt mig själv, kom och gick och deltog i mån av möjlighet. Att hela teamet dessutom blev servade med mat, fika och

övrig markservice gjorde inte livet sämre!

Det är ett par saker som sticker ut jämfört med många andra arbetsplatser. Det mest påtagliga är det förtroende som vi frivilliga får. Dels för egen säkerhet, dels för vårt arbete med fartyget. Ingen annanstans jag känner till har samma tillit till individen i förhållande till konsekvensen av att göra fel. Ramlar man ner går det troligen

väldigt illa för en själv, men riggar man fartyget bristfälligt kan det gå illa för väldigt många. Denna tillit, upplevde jag, fördelades lika i förhållande till vad man själv ansåg att man klarade av. Det fanns både 15-åriga och 60-åriga nybörjare i gänget och det gjordes ingen skillnad på någon. Väldigt härligt att se och ett superbra sätt att få en homogen grupp snabbt.

En annan reflexion är hur "coola" alla duktiga ungdomar och unga vuxna är. Kombinationen av att förstå sin kunskap och ändå förbli ödmjuk är svårt för många äldre. Här visas prov på denna egenskap hos gymnasiel elever och 20-åringar. Imponerande!

Även arbetsmoralen förtjänar att nämnas. Arbetet pågick oavsett väder. Vi hade på min första dag 3 grader varmt i luften och omväxlande regn och snö samt 5-7 m/s. Sista dagen var det +18°, vindstilla och strålande sol. (Jag vet vad jag föredrar...). Oavsett yttre förhållanden så jobbades det oförtrutet vidare. Det konstaterades bara att fingrar behövde värmas med jämna mellanrum, eller vatten behövde drickas för att behålla vätskebalansen. Inte så att arbetet avtog, utan då hittade man bara något annat att göra en stund tills man var redo att återgå. Det här trodde jag var unikt för scouter och orienterare men får nu lägga till sjöbusar på den listan.

Till sist vill jag nämna den glädje och det tålamod som proffsen tog sig an uppgiften att instruera oss nybörjare. Inga frågor var för dumma, inget var så bråttom att det inte fanns tid att tänka igenom. Ibland fanns inga enkla svar utan man fick själv klura ut hur den ena tampen skulle förhålla sig till den andra men det är ju också ett svar. Blev det fel ibland? Jajamän! Då var det bara att göra om, inget konstigt med det.

Hur gick arbetet? Ja... som glad amatör kunde jag bara konstatera att antalet segel, tappar, block och grejer i förråden och på däck minskade för var dag. De hade en tendens att i sakta mak migrera upp i masterna på något mystiskt magiskt vis, så jag antar att det gick bra...

Tack för härliga dagar! ■

/THOMAS FURUVIK

Djurgårdsfärjan 125 år

Den tolfte juni fyllde Djurgårdsfärjan 125 år. Linjen började trafikeras 1897 och färjorna var ångdrivna fram till femtio- och sextiotalet. På den tiden reste man med polletter som man köpte i pollettkiosker på kajerna för att sedan lämna i matrosens pollettbössa ombord. För den historiskt intresserade finns Allmänna Gränds gamla pollettkiosk kvar än idag, alldeles vid sidan om dagens moderna terminal. Numera åker vi SL:s linje 82 med SL-biljetter eller reskassa. ■ /PB

Djurgården 5 byggdes 1901. Passerar Kastellholmen någon gång på 1910-talet.

FOTO: DIGITALT MUSEUM

Rapport från Ålandsbyggerna

När jag besökte Åland i april gick jag förstås till Sjökvarteret för att se hur långt byggerna av jakten *Alanta* och galeasen *Emelia* hunnit. *Alanta*, som sjösattes med pompa och ståt i fjol, hittade jag i bygghallen. Strax intill hittade jag även Allan Palmer i färd med att klä en vajer.

När jag uttryckte viss förvåning över att *Alanta* var tillbaka på land, svarade Allan:

– Det här är en båt. Båtar tar man upp. Fartyg ligger i.

Allan berättade också att jakten nu skulle inredas, el och andra rör och kopplingar installeras, riggen konstrueras och byggas – och att jakten skulle seglas i sommar.

Två månader senare är *Alanta* tillbaka i

sjön. Det är en del inredning som fattas inombords, men båtbyggare Petter Mellberg och hans hantlangare är klara med det viktigaste, och har bland annat tillverkat de cirka 60 block som behövs. Riggen tillverkar Allan volontärt med litet hjälp av en lärling.

– Jag hoppas att vi ska hinna resa riggen runt midsommar, berättar Allan Palmer, via telefon från *Tre Kronor* i Arkösund.

– Hon kommer inte att vara klar för att segla med gäster, men en testsegling ska vi kunna göra ganska snart.

En bit ifrån *Alantas* hall byggs *Emelia*, som ska bli *Albanus'* efterföljare. I april var sista spantet på plats, liksom akterstäv och kölsvin.

Nu väntar arbete med vägre (stabilise-

Jakten *Alanta* i väntan på rigg.

rande längsgående balkar) och så småningom bordläggning. *Emelia* byggs i ek, till skillnad från föregångaren *Albanus*, som är i furu.

Enligt tidtabellen ska arbetet med bordläggning, skott och garnering ske nästa år, och sjösättningen är satt till 2024. ■

/KERSTIN OTTERSTÅL

Postrodden 1988.

Torbjörn har rott postrodden 15 gånger

Josefin Sollander fick höra att Torbjörn Larm, tidigare ledamot i Föreningen Briggen Tre Kronors styrelse, är en hejare på att ro post över Ålands hav. Så hon intervjuade honom om det.

Hur kom det sig att du rodde postrodden?

– Jag arbetade på Postens huvudkontor år 1985, och inför Postens 350-års Jubileum 1986 skulle en "postlandskamp" gå av stapeln mellan Sverige, Finland och Åland. Posten Sverige hade då beställt en nybyggd 4-bords Singösnipa och sökte besättning till den.

– För mej var det en nyhet att det funnits en "postväg" från Stockholm till Åbo redan

på 1630-talet, samt att en del av den bestod i att man rodde med post och passagerare mellan Grisslehamn och Eckerö på Åland.

Hur många var ni i postrodden?

– En "Postrote" bestod av fyra roddare och en reserv. 1985 var det 62 båtar med.

Hade du tidstypiska kläder?

– Ja, de första åren hyrde vi av SVT:s klädförråd. Efterhand köpte vi kläder och utrustning på "loppis" och hos skeppshandlare.

Hände något särskilt under rodden?

– Ja, det var många olika tillbud. Första året blev vi halvvägs förbiseglade av Posttjejerna från Tjockö. De hade tränat genom att varje morgon ro från Rävsnäs till postkontoret på Tjockö.

– Ett år var det dimma och stiltje, då fick vi ro hela vägen. Då gällde det att vara noga med kompasskurs och död räkning. Ett annat år blåste det 16 m/s, då var det många som fick bryta och bogseras i hamn.

Hur mycket kunde ni segla?

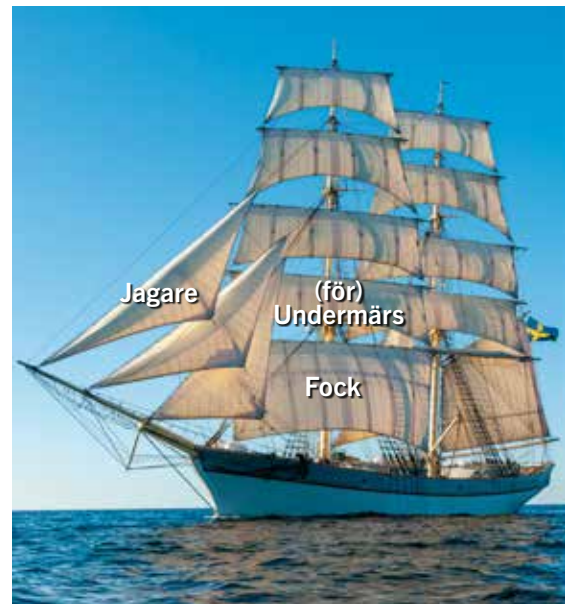
– Vid förlig vind seglade vi, men vi rodde alltid samtidigt. Tre kvart rodd, en kvart styrning.

Hur många gånger har du rott?

– 15 gånger, bästa placering blev en tredjeplass.

Tävlingen är en trekamp, med poäng för bästa tidstypiska kläder, bästa tidstypiska båt och utrustning, samt bästa tiden från start till mål. Vartannat år går starten i Grisslehamn, vartannat år från Eckerö på Åland. ■

/BERÄTTAT FÖR JOSEFIN SOLLANDER

Värdefullt segelbidrag

Stiftelsen Stockholms Sjömanshem har vid sitt styrelsemöte i juni beviljat Föreningen Briggen Tre Kronor bidrag till inköp av tre nya segel: fock, undermärs och jagare. Mats Andersson från föreningsstyrelsen har mångårig kontakt med stiftelsen som genom åren lämnat många värdefulla bidrag. ■ /PB

Avsändare: Föreningen Briggen Tre Kronor
Örlogsvägen 11, Kastellholmen, 111 49 Stockholm

Vi presenterar Tilde Björkman

Intendent och ny suppleant i föreningsstyrelsen

Vi hälsar Tilde Björkman välkommen som ny suppleant i föreningsstyrelsen dit hon valdes in på årsmötet den 23:ae maj. Tilde är 26 år och har redan en lång "karriär" hos oss på Briggen. Det började med att hon seglade som trainee på *Tre Kronor* under gymnasietiden på Marina läroverket.

Det var 2014 som Tilde var med i en av två grupper från Marina läroverket. Tildes grupp mönstrade på i Rostock, Tyskland och seglade via Bornholm och Hel i Polen till Gdynia där *Tre Kronor* deltog i jubileet av stadens första deltagande i Tall Ships' Races 1974.

– Under seglingen hem till Sverige och Kalmar (vid passagen av Midsjöbankarna, reds. kommentar) fick vi ett riktigt hårdväder. Då hängde de flesta av oss över relingen. Det var inte första gången. Jag har seglat med skolans skonare *Älva* från Portsmouth och hem till Sverige och från Kanarieöarna till Marocko. Då hade vi elever en whiteboard där vi "checkade" av varje sjösjuka.

Nuförtiden känner jag inte av något, berättar Tilde.

– Efter gymnasiet har jag seglat med *Tre Kronor* som jungman och på senare år har jag även jobbat ombord som intendent, fortsätter hon.

Vad gör du till vardags?

– Jag har jobbat på Naturkompaniet där jag fortfarande hoppar in en del. Sedan ett par år studerar jag på Försvarshögskolans treåriga statsvetenskapliga program med inriktning "Krishantering och säkerhet". Det är väldigt intressant. Förra året gjorde jag en utbytestermi på St Andrews university i Skottland och under våren skrev jag min B-uppsats som handlade om "Milleniebuggen".

– Nyligen hade vi en vecka lång övning på temat konflikt i Östersjöområdet. Min årskull delades in i fyra grupper som representerade regeringskansliet, UD, Försvarsmakten och MSB. Jag hamnade i regeringskansliet som samordningsminister. Vi blev bland annat hårt pressade av journalister under övningen, fortsätter Tilde.

Vad gör du på fritiden?

– Jag gillar friluftsliv och att resa. Efter skolan tillbringade jag ett halvår i Whistler i Kanada där

Tilde trivs på fjället alla årstider.

jag åkte skidor dag ut och dag in. Fjället är också härligt året runt. Senast i påskas åkte mamma och jag skidor Vålådalen runt och tältade. Det blev lite varmt och töväder så det var nästan lite väl spännande att passera "snöbroar" över bäckar med pulka på släp.

Och framtiden?

– Jag hoppas få jobba utomlands några år. Den allra närmaste tiden ska jag segla med briggen och jobba som intendent i fem veckor. Även min pappa Larsa seglar med *Tre Kronor* men då som jungman, avslutar Tilde. ■

Tilde passar gärna på och beslår ett segel eller två även när hon seglar som intendent.

/PER BJÖRKDAHL